

Okulda ve Okul Dışında Sanatı Yorumlamak

Eğitimciler için Bir Rehber

Okulda ve Okul Dışında Sanatı Yorumlamak Eğitimciler için Bir Rehber

Bu rehber İlkay Baliç tarafından, Dr. Evren Barın Egrik danışmanlığında, Salt ve ÖRAV ekiplerinin katkılarıyla hazırlanmıştır.

İlkay Baliç

Şehir ve Bölge Planlama (YTÜ) lisans ve Sosyoloji (Boğaziçi Üniversitesi) yüksek lisans eğitiminin ardından İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde Sivil Toplum Kuruluşları Yönetimi Programı'nı tamamladı. Öğrencilik yılları boyunca ÇEKÜL Vakfı ve Bizim Ülke Derneği ile birlikte ilköğretim öğrencileriyle sanat eğitimi alanında gönüllü çalışmalar yaptı. 2004'ten itibaren kültür ve sivil toplum alanında İKSV, İstanbul Modern, İFSAK gibi çeşitli kurumlar ve projeler için araştırmacı, yazar, editör ve yönetici olarak görev yaptı. 2015-2021 yılları arasında Vehbi Koç Vakfı bünyesindeki kültür merkezi Arter'in medya-pazarlama, yayıncılık ve öğrenme programlarından sorumlu İletişim Direktörlüğünü üstlendi.

Halen yayıncılık, iletişim ve eğitim alanındaki bağımsız çalışmalarını kendi ajansı Mümkün'ün çatısı altında, akademik araştırmalarını ise Kadir Has Üniversitesi Kadın Çalışmaları Doktora Programı'nda doktora adayı olarak sürdürüyor.

Dr. Evren Barın Egrik

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji Bölümü'ndeki lisans eğitiminin ardından yüksek lisans ve doktora çalışmalarını Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo TV Bilim Dalı'nda tamamladı. İstanbul Üniversitesi Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji Bölümü'nde anlam bilim ve yorum bilim üzerine dersler verdi; Beykent ve Mardin Artuklu üniversiteleri güzel sanatlar fakültelerinde yardımcı doçent olarak görev aldı. Yazıları ve öyküleri, çeşitli yayınlarda yer aldı; Tarih Vakfı Toplumsal Tarih dergisinin ve İstanbul Kültür Sanat Vakfı'nca yayımlanan birçok kitabın editörlüğünü üstlendi.

Duygu sosyolojisi, anlam bilim ve yorum bilim çalışmalarına devam eden Evren Barın Egrik, 2023'ten bu yana Borusan Kocabıyık Vakfı'nın eğitime destek projesi Borusan Hikâye Evi'nde eğitim koordinatörü olarak yer alıyor.

İş Birliğiyle

Desteğiyle

İçindekiler

Birinci Bölüm

Sanatla Düşünmek, Sanatla Öğrenmek	5
Gelenekselden Güncele Sanatı Yorumlamak	6
Sanatla Karşılaşma Anı	7
Öğretmenin Konumu	9
Açık Uçlu Sorular ve Süreçler	10
Öğrencilerle Birlikte Yorumlarken	12
Sanatın Getirdikleri	14

İkinci Bölüm

Okul Dışında Sanatla Öğretmek	16
Bir Kültür Gezisini Planlamak	17
10 Soruda Salt	20
Salt'a Bir Ziyaret Planlamak	24
Salt Galata	25
Öğrenme Odağı: Osmanlı Bankası Müzesi	30
Salt Beyoğlu	33

Giriş

Bu rehber, ilkokul ve ortaokul kademesindeki eğitimcilerin okulda ve okul dışında, sanatı öğrenme yöntemlerine dahil etmelerini, kültür etkinliklerini planlamalarını ve bu alanda öğrencilere rehberlik etmelerini kolaylaştırmak amacıyla hazırlandı. Salt-ÖRAV iş birliğiyle hayata geçirilen rehber, hem kendi yaşamında hem de mesleki çalışmalarında kültür-sanata, yaratıcı ve eleştirel düşünceye yer açmak isteyen tüm eğitimcilerin faydalanabileceği bir kaynak niteliğinde. Bu anlamda rehber, yalnızca görsel sanatlar eğitimi veren uzman öğretmenlere değil, tüm disiplinlerden eğitimcilere hitap edeceğini umduğumuz içerik ve öneriler içeriyor.

UNESCO, 2006 yılında yayımladığı “Sanat Eğitimi İçin Yol Haritası”nda, bu alandaki müfredat ve uygulamaların öğrencilere sanatsal bilgi, beceri ve yetkinlikler kazandırmanın ötesinde hayal gücünü, duygusal zekâyı, eleştirel düşünceyi ve kültürel çeşitliliğe dair farkındalığı geliştirme imkânlarının altını çiziyordu.

Bireyin kendini ifade edebilmesi ve estetik bilinç kazanmasına odaklanarak sanat eğitiminin her yaş grubundan bireyler için temel bir gereksinim olduğunu vurgulayan Milli Eğitim Bakanlığı'nın ilkokul ve ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programı (2018), öğrencilerin bu alandaki temel kavram ve uygulamalar konusunda bilgi, beceri ve anlayış edinmeleri, kültürel mirasın değerini anlama ve mirası koruma bilinci kazanmaları, sanatı diğer disiplinlerle ilişkilendirme, bu alandaki tartışmalara etkin katılma becerilerinin gelişmesi gibi kazanımları hedefler arasında sıralıyor.

İKSV Kültür Politikaları biriminin 2014'te yayımladığı *Sanat Eğitimi Yeniden Düşünmek* raporunda ise, sanat eğitiminin hedefleri üç temel kategoride tarif ediliyor:

1. Bireysel ve entelektüel gelişim;
2. Eğitimin niteliğinin artırılması;
3. Toplumun yaratıcı ve yenilikçi kapasitesinin yükseltilmesi.

Bu rehber, sanat eğitimine kültürlerarası eğitim yaklaşımları perspektifinden yaklaşarak, sanat aracılığıyla eğitimciler ve öğrencilerin kültürel okuryazarlıklarının zenginleştirilmesine odaklanıyor. Sanatın öğrenme ortamlarında serbestçe yorumlanabilmesi, çağrıştırdığı soruların dile getirilmesi, öğrenen topluluklarının kendi bakış açılarıyla sanattan hareketle yeni bağlar ve bağlantılar kurması, böylelikle yeni tartışmalar ve diyalog alanları açılması hedeflerini öncelikle odağına alıyor.

Rehberin birinci kısmı bu hedefler doğrultusunda sanatın yorumlanma biçimleri ve yöntemleri üzerine bir girizgâh niteliğindeki, ikinci kısım okul dışı kültürel etkinliklerin planlanmasına yönelik önerileri içeriyor ve Salt'a bir ziyaret örneği aracılığıyla somutlaştırılıyor. Böylelikle kültür kurumlarıyla eğitim alanı arasındaki iş birliklerinin güçlendirilmesi ve sürekli hale getirilmesi için bir adım atılıyor.

İlk olarak Ocak 2024'te yayımlanan rehberin, öğretmenlerden ve öğrencilerden gelecek geri bildirimlerle düzenli olarak güncellenmesi, atölye çalışmalarıyla derinleştirilmesi ve bu yolla Türkiye'de sanat eğitimi alanıyla etkileşiminin sürekli kılınması amaçlanıyor.

Birinci Bölüm: Sanatla Düşünmek, Sanatla Öğrenmek

Bu rehberde “sanat” tüm yaratıcı disiplinleri kapsayan, geniş anlamıyla ele alınıyor. Görsel sanatlar, müzik, plastik sanatlar, dijital sanat, edebiyat, dans, hareket, performans, tasarım, mimarlık... Sanat bu bağlamda, duyguların ve fikirlerin yaratıcı süreçlere tercüme edildiği tüm disiplinleri kapsayan bir anlamda kullanılıyor.

Sanatın yorumlanması, derinlemesine ve eleştirel düşünmenin de kapısını aralar. Tıpkı yaşadığımız dünya gibi, her bir sanat yapıtı da kendi içinde farklı boyutları, renkleri, biçimleri barındıran, derinlikli, karmaşık bir bütündür.

Yakından baktığımızda bir yapıtın ne kadar farklı boyutlar ve katmanlar içerdiğini fark edebilir veya ona kendi bakış açımızla, kendi belleğimiz, duygu ve fikir dünyamız, deneyimlerimiz içinden baktığımızda yeni katmanlar, yeni bağlantılar ortaya koyabiliriz.

Görsel sanatlar veya müzik derslerindeki “sanat eğitimi”ne eklenen, onu tamamlayan “eğitimde sanat” veya “sanatla öğrenme” yaklaşımı, tüm disiplinlerde sanatın ve yaratıcılığın bir öğrenme yöntemi olarak kullanılmasını ifade eder. Alfabeyi şarkılarla öğretmek, fen derslerinde resimlere, maketlere başvurmak, sosyal dersleri hikâyelerle desteklemek gibi uygulamalar, sanatla öğrenme örnekleri arasındadır.

Sanatla öğrenme, öğrenenlerde merak uyandırmak, var olan merak ve heyecanları canlı tutmak, onları daha etkin katılıma davet etmek ve canlı bir tartışma ortamı oluşturmak için yaratıcı yöntemleri devreye sokar.

Rehberin bu ilk kısmında, sanatı yorumlama biçimlerine ve bu yöntemlerin diğer derslerdeki olası kullanım yollarına odaklanıyoruz.

Gelenekselden Güncele Sanatı Yorumlamak

Eski resimlere bakmanın, onları okumanın, anlamanın daha kolay olduğunu varsayabiliriz. Geleneksel resme veya heykelle, örneğin bir manzaraya, natüromorta, bir çiçeğe veya portreye baktığımızda karşımızdaki imgeyi zihnimizdeki gerçek hayat imgeleriyle ilişkilendirmenin daha kolay olduğunu düşünürüz. Tasvir edilen kişilerin yüz ifadeleri, duruşları, birbirleriyle ilişkileri, gündelik hayattan aşına olduğumuz görüntüleri çağrıştıracaktır ve sanatla karşılaşmamızı kolaylaştırabilir. Bir doğa resminin güzelliğine, renk evrenine, ışık geçişlerine hayranlıkla bakabilir, kendimizi güzellik ve ustalık karşısındaki bu hayranlık duygusuna rahatça bıraktığımızı hissedebiliriz.

Öte yandan, pek çok klasik sanat eseri tarihsel, dini, mitolojik veya sanat tarihsel göndermeler içerir. Sanat tarihçileri ve eleştirmenleri, bazen tek bir eser üzerine makaleler, kitaplar yazarlar. Bazen de bir çocuk veya bilişsel farklılığı olan bir izleyici, sanat tarihçilerinin hiç kurmamış olduğu yeni bağlantılar kurarak eseri yepyeni bir bakışla yorumlar.

Her izleyici, sanata kendi bilgi birikimi, deneyimleri, bakış açısı, duygu ve fikir dünyası içinden yaklaşır. Her yorum biriciktir.

Bir portreden etkilenmek veya onu yorumlamak için ressamının hangi çağda yaşadığını, hangi resim akımı içine yerleştirildiğini veya kimin portresi olduğunu bilmemiz gerekir mi? Bir ifade bize çocukluğumuzu hatırlatabilir, zihnimizdeki başka bağlantıları harekete geçirebilir. Ve belki ressamın adını, nerede yaşadığını, bunun kimin portresi olduğunu, resmin ne zaman, nerede yapıldığını öğrendiğimizde, bu yeni bilgi katmanları ilk duyguları, izlenimleri ve yorumları derinleştirebilir.

Son yüzyıl boyunca sanatçılar, kullandıkları malzemeler ve yöntemler üzerine daha derinlemesine düşünen, onları bazen bozan, bazen yeni yollar keşfeden eserler ortaya koyuyorlar. Günümüzde, dünyadaki temel meseleleri sorgulayan, toplumsal ve siyasi konuları alışılmadık biçimlerde ele alan sanat yaklaşımlarıyla daha sık karşılaşıyoruz. Güncel sanat bizi, yeni sorular sormaya, yeni bağlantılar ve hikâyeler üretmeye davet ediyor.

Sanatla Karşılaşma Anı

Alman filozof Hans-Georg Gadamer, bir metnin anlamının yazarın niyetinden ibaret olmadığını söyler. Klasik, modern veya güncel, sanat yapıtlarına da bu anlamda birer “metin” olarak bakabiliriz.

Yapıtı “anlamak” veya “yorumlamak” için önce anlama niyetine ihtiyaç vardır. Bu niyetle yaklaştığımızda yazarla/sanatçıyla okuyucunun/izleyicinin ufukları birbirleriyle kesişir, kaynaşır.

Gadamer bir metnin (veya bir yapıtın) anlamının sabitlenemeyeceğini de hatırlatır; dolayısıyla bir metnin veya yapıtın bir tek anlamı yoktur. Anlam, metin/yapıt etrafında oluşan “yorumlama topluluğu” tarafından oluşturulur.

- ▶ Sanatı yorumlarken tek bir doğru, tek bir doğru anlam ya da yorum yoktur.
- ▶ Hakkında bilginiz olmayan bir yapıtı yorumlamak mümkündür.
- ▶ Her yapıt her izleyiciye hitap etmeyebilir.
- ▶ Anlamadığınızı hissettiğiniz bir yapıt da sordurduğu sorularla ufkunuzu açabilir.

Metne veya yapıtı bakış, yorumlamayı oluşturan temel gereksinimleri, bu bakıştaki anlama niyeti yorumlama potansiyelini, yorum ise sonsuz olanakları olan bir süreci işaret eder.

Şimdi bu kavramlarla sanat yapıtıyla izleyicinin karşılaşma anını düşünelim: Sanatçının niyeti ne olursa olsun, izleyicinin yorumlarıyla yeni bir anlam bütünü oluşur.

Dolayısıyla, bir yapıt, gösterildiği her yeni sergide, mekânda ve zamanda yeni anlamlar kazanacaktır. Farklı gruplarla yaptığınız her yeni ziyarette, sergiler ve yapıtlar da yeniden ve yeniden yorumlanacak, yeni anlam katmanları oluşacaktır.

Kültür kurumları, bize sanat yapıtlarını sunarken onları belirli bağlamlar içine yerleştirirler. Aynı yapıt bir tema etrafında düzenlenmiş, farklı sanatçıların eserlerinden oluşan bir grup sergisinde veya bir sanatçının farklı zamanlarda ortaya koyduğu eserlerden oluşan bir solo sergide karşımıza çıkabilir. Bu iki farklı bağlam içinde, aynı yapıt, farklı biçimlerde yorumlanabilir. Müzeler, galeriler ve kültür kurumları bizi bir mekân içerisinde bir araya getirilmiş bu yapıtları tek tek veya yan yana kalırlarıyla, birbirleriyle ilişkili bir biçimde yorumlamaya, bu bağlantılar aracılığıyla yeni sorular sormaya, kendi hikâyelerimizi oluşturmaya davet ederler.

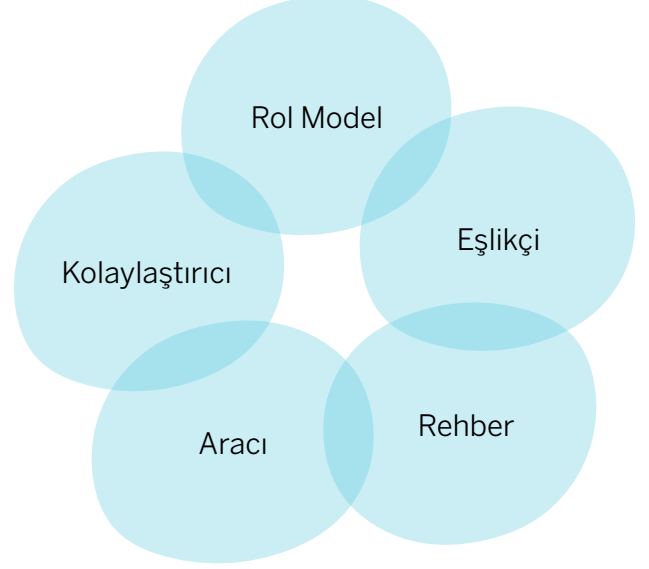
Öğretmenin Konumu

Okul içi ve okul dışı kültür etkinliklerinde öğretmen, sanatla ve kültür içerikleriyle öğrenen toplulukları arasında bir “aracı” konumunu benimseyebilir.

Öğretmenin sergi mekânlarında bedensel hareketleri bakımından rahatlığı, ilgili tutumu, zihinsel açıklığı, öğrencilerin de sanat yapıtlarıyla önyargısız ve meraklı bir ilişki kurmalarını kolaylaştıracaktır.

Fransız filozof Jacques Rancière, *Cahil Hoca: Zihinsel Özgürleşme Üstüne Beş Ders* başlıklı kitabında, tek kelime Flamanca bilmeyen Jacotot’unun, tek kelime Fransızca bilmeyen Flaman öğrencilerin kendi kendilerine Fransızca öğrenmelerine rehberlik edişini anlatır. İnsan kendi bilmediği bir şeyi başkalarına öğretebilir mi? Öğretmen bilginin kaynağı mıdır, yoksa bilgiyle kurulan ilişkide bir aracı mıdır?

Jacotot’unun felsefesi bize, öğrenme için ihtiyaç duyulan üç şey olduğunu hatırlatır: İçerik, öğrenme isteği ve bizi bu hal içinde içerikle baş başa bırakabilen bir yol gösterici, bir rehber. Bu hikâyede ayrıca söz konusu öğrenme içeriği yeni bir lisan olduğu için, öğrencilerin iletişim iradesi, ötekinin ne düşündüğünü tahmin etme isteği de devrededir. İzleyici olarak sanatla karşılaştığımızda da benzer bir merak duygusu harekete geçecektir:

Sanatçı ne düşünmüştür, neden bu malzemeleri kullanmıştır, karşımızdaki eser nasıl bir niyetle ortaya konmuştur?

Sergide öğrenenlere rehberlik eden öğretmenin konumu, bu merakı, izleyiciyle sanat yapıtı arasındaki iletişimi canlı tutmaktır.

Rancière’in eseri, bize aynı zamanda bilenle bilmeyenin, öğretene öğrenenin, kol emekçisiyle zihin emekçisinin, farklı zekâların eşitliğini gösterir. Bilgiyle kurulan hiyerarşi ve iktidar biçimlerine karşı çıkararak, eğitimin özgürleştirici yanlarını vurgular.

Eğitimci olarak sanat bağlamında bilginin kaynağı ve bilgiyi öğrencilere “aktaran” konumda değil, soru sorma ve düşünme faaliyetini öğrenenlerle beraberce yürüten bir kolaylaştırıcı konumunda bulunabiliriz. Tüm soruların cevaplarını bilemeyiz. Zaten soruların tek bir doğru cevabı da yoktur.

Açık Uçlu Sorular

Yorumlama anını kolaylaştırırken etkin yöntemlerden biri, açık uçlu sorular sormak, yeni soruların sorulmasını tetiklemektir.

Sergi mekânına girdiğinizde çocukların yapıtlara bakması, etraflarında serbestçe gezinmesi, yapıtları duyu-larıyla keşfetmesi için alan ve zaman tanıyın.

Bu keşif sürecini sorularınızla yönlendirin.

Diyaloğu başlatmak için öğrencileri yapıtları kelime-lerle tarif etmeye davet edin: Biçimler, renkler, dokular, sesler...

- ▶ Ne görüyorsun?
- ▶ Ne duyuyorsun?
- ▶ Neler çağırıyor?
- ▶ Hangi şekilleri görüyorsun?
- ▶ Yapıttaki çizgileri (veya başka unsurları) nasıl tarif edersin? Kalın mı, ince mi, düz mü, dalgalı mı...
- ▶ Bu yapıtın yanında vücudunuzun neresi hareketleniyor? Mesela kalbiniz veya elleriniz, gözleriniz...

Kendi bakış açılarını, fark ettikleri ayrıntıları ifade etmeleri için alan açın. Sessizliklere izin verin.

- ▶ Sence sanatçı bu yapıtı nasıl üretmiş olabilir?
- ▶ Bu yapıtın başka bir renkte olduğunu hayal etsek, nasıl olurdu?
- ▶ Acaba bu yapıt burada değil de başka bir yerde veya zamanda karşımıza çıkmış olsa, bize neler düşündürürdü?

Gruptan gelen tüm cevap, yorum ve sorulara eşit tepki verin. Her bir yorumun değerli olduğunu hissettirin. “Bence çok çirkin,” “hiç beğenmedim” gibi olumsuz duygu/yargı ifade eden yorumlara da aynı kapsayıcı, destekleyici tonda karşılık verin; uygun bulmadığınız yorumları görmezden/duymazdan gelmeyin.

Bir yoruma “çok iyi” veya “evet, doğru” diye tepki verdiğimizde diğer katılımcılar da benzer bir yorum duymak için “doğru” cevabı bulmaya çalışırlar. Serbest yorumların, çağrışımların ifade bulabildiği bir ortam yaratmak için tüm yorumları eşit mesafede karşılayın: Göz teması kurarak, başınızı sallayarak, kısa “hı-hı” veya “hmm”larla, “olabilir”, “belki”, “değil mi?” gibi karşılıklarla, aktif bir dinleme hali içinde olduğunuzu hissettirin.

Gelen yorumları kendi kelimelerinizle yeniden ifade edin, gerekli gördüğünüzde yeni sorularla yorumun sahibine veya gruba açın. Böylelikle herkesin yorumu duymasını sağlar ve tepki vermelerini kolaylaştırır olursunuz.

- ▶ Sen bunun böyle olduğunu düşündün... Peki sana bunu düşündüren ne oldu?
- ▶ Sanatçı koyu renkler kullandığı için gece olabileceğini düşündün...
- ▶ Bu şekli bir hayvana benzettin...
- ▶ Resimdeki kişilerin anne, baba ve çocuk olabileceklerini düşündün...

Siz de aklınızdan geçenleri ve yapıtların sizde uyandırdığı hisleri açıklıkla ifade ederek, rahat ve güvenli bir tutum izleyerek rehber konumunuzu sürdürün.

Saçmalama Hakkı

Hiçbir yorum saçma değildir.

“Saçmalama Hakkı” kavramı, bize her yorumun diğerleri kadar geçerli olduğunu hatırlatan, farklı yorumlama olanaklarına alan açan bir yaklaşım.

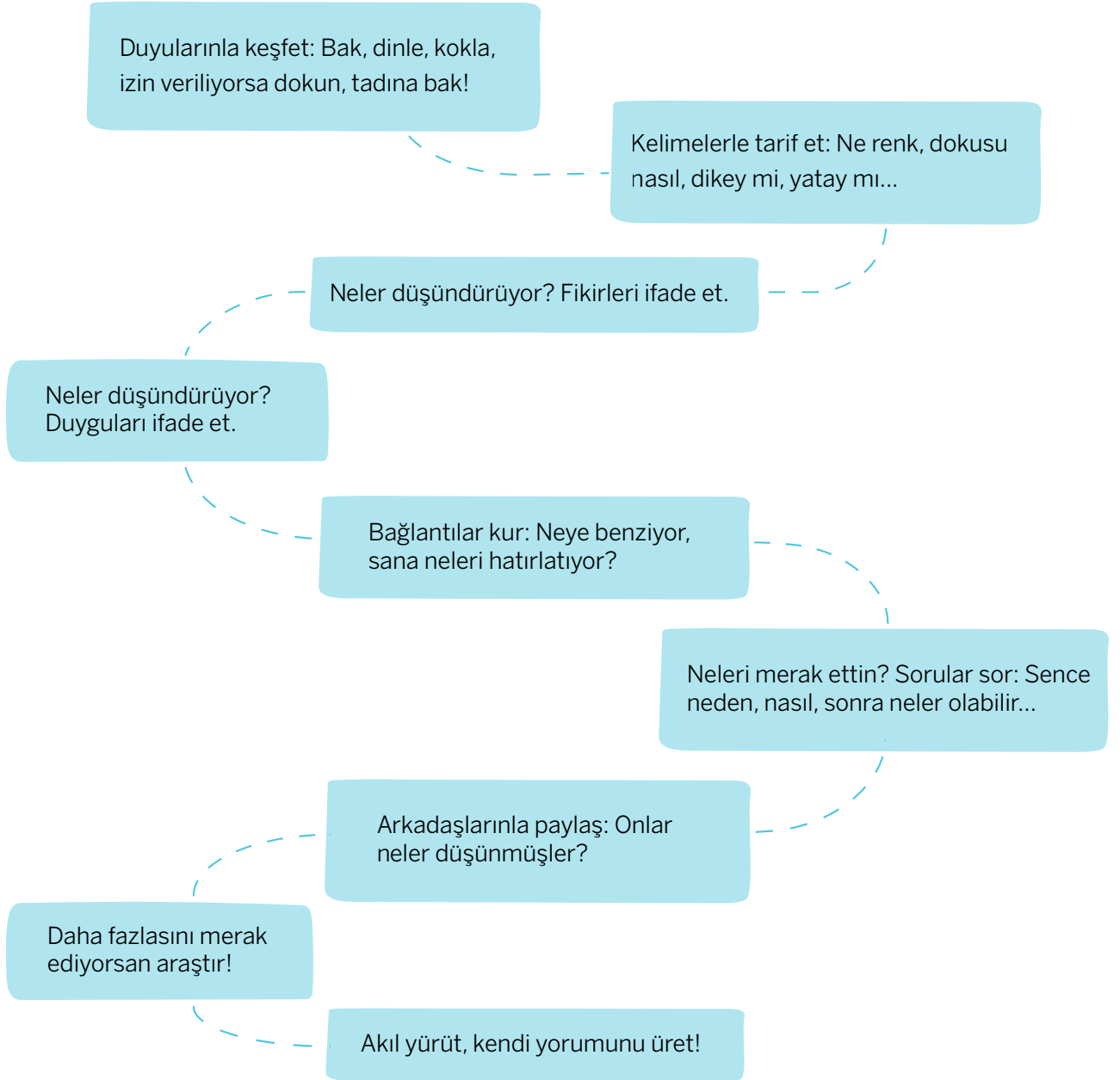
Öğrencilerinize bu kavramdan bahsedebilir; böylelikle daha serbest bir biçimde yorum yapmaları, akıllarına ilk geleni dile getirebilmeleri için onları yüreklendirebilirsiniz.

Saçmalama hakkı ayrıca çocukların yorumlarını akranları karşısında bir mahcubiyet meselesi olmaktan çıkarır; sosyal utangaçlığı aşarak kendilerini ifade etmelerini kolaylaştırır; onlara bilgi hiyerarşilerinin hakimiyetindeki akademik alanın dışında, özgür bir ifade mecrası sağlar.

Öğrencilerle Birlikte Yorumlarken

Bu süreci öğrencilerle beraber herhangi bir sanat yapıtına, resme, kavrama yaklaşırken devreye sokabilirsiniz.

İpuçları

- ▶ Kendinizi bir aracı veya kolaylaştırıcı gibi konumlayın.
- ▶ Grup içinde sessizliklere, boşluklara izin verin.
- ▶ Acele etmeyin, yavaşlayın.
- ▶ Önyargılarınızı bir kenara bırakın.
- ▶ Önce grubun konuşmasına alan yaratın.
- ▶ Dinleyin.
- ▶ Öğrencileri yapıtların etrafında gezinmeye, eğilerek, kalkarak, farklı yönlerden bakarak, fiziksel hareketlilik içinde yapıtı algılamaya teşvik edin.
- ▶ Tıkandığınızı hissettiğinizde yapıtların çağrıştırdığı bir hikâyeyi veya bir hatıranızı anlatarak devam edin.
- ▶ Bir müzedeki bütün sergileri, bütün mekânı veya yapıtları görmeye çalışmaktansa öğrencilerin ve sizin ilginizi çeken yapıtlara odaklanarak buradaki diyalogu ve tartışmayı derinleştirin.

Sanatın Getirdikleri

1. Çeşitli ve Biricik

Sanatın yorumlanması, hem çocukların hem de yetişkinlerin bir konuda değerlendirme yapma ve kendi kanılarını oluşturma becerilerini geliştirir.

Müfredatın çoğu “doğru” ve “yanlış” cevaplardan oluşurken, sanatta tek bir doğru yoktur; kurallar yerine kişisel değerlendirmelere, fikirlerle alan açılır.

Sanat bize soruların birden fazla doğru cevabı olabileceğini, dünyaya bakmanın ve onu yorumlamanın pek çok farklı biçimi olabileceğini öğretir.

Herkesin bakış açısı farklı, kendine özgü ve biriciktir.

2. Merak ve Heyecan

Bir sanat yapıtına ilk bakışımızda gördüklerimizle daha uzun baktığımızda, derinlemesine araştırma yaptığımızda veya üzerine tartıştığımızda öğrendiklerimiz farklı olabilir.

Sanat, çocukların merakını harekete geçirir, daha derinlemesine araştırma arzusu uyandırır ve onlara bilinmeyenlerle dolu durumlarda yolunu bulma becerisi kazandırır.

3. Yeni İfade Yolları

Sanat, bildiklerimizin dille veya rakamlarla ifade bulanla sınırlı olmadığını gösterir ve başka yollarla ifade edebileceğimiz nice duygu, fikir, bilgi olduğunu hatırlatır.

Dile getirilemeyen veya dilde ifade bulamayan duygu ve düşünceleri malzemelerle, hareketle, sesle ifade etmenin yolunu açar.

Karşılaştığımız bir sanat yapıtının bizde uyardığı duygular, bilimsel bilgiden çok daha güçlü etkiler bırakabilir.

Temel Tanımlar

Arşiv: Bir koleksiyon yapısı altında kayıt altına alınmış, korunmuş ve araştırmaya yönelik kullanıma açılmış derleme

Enstalasyon (veya yerleştirme): Belirli bir zamanda, belirli bir yerde sergilenmek üzere bir araya getirilmiş, küçük veya büyük ölçekli, çeşitli malzeme ve yöntemlerin kullanıldığı sanat yapıtı

Eser: Emek sonucu ortaya konulmuş ürün, yapıt

Kişisel sergi (veya solo sergi): Yalnızca tek bir sanatçının yapıtlarını bir araya getiren sergi

Kültür Varlığı: Tarih öncesi ve tarihi devirlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili bulunan veya tarih öncesi ya da tarihi devirlerde sosyal yaşama konu olmuş bilimsel ve kültürel açıdan özgün değer taşıyan yer üstünde, yer altında veya su altındaki bütün taşınır ve taşınmaz varlıklar

Küratör: Bir kurumun koleksiyonlarından sorumlu olan ve bu koleksiyonun içeriğinin yorumlanması sürecinde rol alan; sergi projelerini yöneten ve sergileri yorumlayan içerik uzmanı

Koleksiyon: Sanat eserleri, kültürel varlıklar ya da doğal nesnelere gibi öğelerden oluşan derleme

Müze: Müze, somut ve somut olmayan mirası araştıran, toplayan, koruyan, yorumlayan, sergileyen ve toplumun hizmetinde olan, kâr amacı gütmeyen, kalıcı bir kurumdur. Halka açık, erişilebilir ve kapsayıcı olan müzeler, çeşitliliği ve sürdürülebilirliği teşvik eder. Eğitim, eğlence ve bilgi paylaşımı için çeşitli deneyimler sunar; etik, profesyonel olarak ve toplulukların katılımıyla çalışır ve iletişim kurar.

Performans sanatı: Sanatçının veya başka katılımcıların hareketleriyle oluşturulan, canlı, kayıtlı, doğaçlama veya önceden tasarlanmış olmak üzere, farklı şekillerde ortaya konabilen sanat yapıtı

Sanat eseri / sanat yapıtı: Bir fikir ve düşünce süreci sonucunda ortaya konan yapıt

Sanat galerisi: Sanat eserlerinin sergilendiği, izleyici veya koleksiyoncular tarafından satın alınabildiği yer

İkinci Bölüm: Okul Dışında Sanatla Öğrenmek

İKSV Kültür Politikaları Birimi'nin yayımladığı *Erken Çocukluktan Gençliğe: Sanatla Büyüme* başlıklı raporda, çocukların ve gençlerin sanatçı yürütücülüğünde gerçekleştirilen atölye çalışmasına dair kendi gözlem ve ifadeleri aktarılır.

Katılımcılar, bu süreçte atölyeden kazanımlarını dört ortak tema etrafında dile getirmiştir.

1. Yaratıcılık, soyut düşünme ve kavramsal sanata ilişkin farkındalık
2. Kendini ifade becerisini geliştirme
3. Akademik baskıdan uzaklaşıp rahatlama
4. Rol modelleri benimseme ve yetişkin kimliğini planlama

Okul dışı öğrenme ortamlarının sunduğu imkânlarla ve kazanımlara dair en güçlü kaynak, çocukların ve gençlerin kendi tecrübelerine dayanan gözlemleri olacaktır. Bu örnekte bir atölye çalışması deneyimi neticesinde ifade edilen kazanımlar, kültür-sanat odaklı okul dışı öğrenme ortamlarının tümü için geçerlidir.

İlkokul ve ortaokullardaki öğretmenler, okul dışı kültürel etkinlikleri planlarken çoğunlukla zorlandıklarını, sergi rehberi veya çocuk etkinliği gibi hizmetleri sunmayan müzelere, kültür kurumlarına ziyaret düzenlemekten geri durduklarını bildiriyorlar.

Bu bölümde, okul dışı kültür gezilerini düzenlerken faydalanılabilecek temel ilkelere ve yol haritasına yer veriliyor.

Bir Kültür Gezisini Planlamak

Kültür gezileri, Milli Eğitim Bakanlığı'nın okul-dışı öğrenme programında, görsel sanatlar, hayat bilgisi ve diğer branşlardaki kazanımları destekler niteliktedir.

Bu kazanımlar, yaratıcı düşünme, farklı bilgi kaynaklarının kullanımı, iletişim ve toplumsal becerilerin geliştirilmesi açısından da önem taşır.

Öğretmenler, kültür gezilerini planlarken açık hava ve kapalı mekâna eşit olarak dağılım sağlamaya çalışıyor, bu süreçte birtakım engellerle karşılaşıyorlar. Bu engellerin başında, çocukların yaş gruplarına bağlı öğrenme ihtiyaçlarına uygun program sunabilecek rehberlerin ya da çocuk dostu alanların bulunduğu müze ve sergi mekânlarının kısıtlı oluşu ve erişim sorunları geliyor.

Adımlar

1

Öğretmenin kültür gezisini planlamadan önce mümkünse müzeyi veya sergiyi ziyaret etmesi önerilir. Bu ziyarette, çocukların kendilerini veya gördüklerini ifade edecek yeterli boş alan olup olmadığı, çocukların güvenle, ikazlara maruz kalmadan, yeterli bakma zamanına sahip olarak sergiyi gezebilecekleri koşulların sağlanıp sağlanamayacağı kontrol edilir.

2

Müzenin/serginin önceden ziyaret edilmesinin güç olduğu durumlarda ilgili birimlerle irtibata geçilerek yukarıda değinilen konular danışılabilir. İlaveten, ilgili kültür kurumuna çocukların öğrenme seviyelerine uygun olarak düzenlenmiş bir anlatımın/rehberli turun sunulup sunulmadığı, varsa özel gereksinimlerin ne şekilde karşılandığı danışılabilir. Öğrenci gruplarıyla yapacağınız ziyaretler öncesinde kurumlara ihtiyaçlarınızı iletmeniz, kurumların bu alandaki farkındalığını artıracaktır.

3

Ziyareti planlanan müze ya da sergide çocuk ziyaretçileri düşünerek tasarlanmış ideal olanakların olmadığı durumlarda, alan ziyaretinin hemen sonrasında ve okul-dışı eğitim kapsamında planınızı gözden geçirmek için öğretmenler şu sorudan başlayıp planlamalarını geliştirebilir: “Bu sergi ya da müzede öğrenme ortamını nasıl oluşturabilirim?” Bu soru, okul-dışı eğitimin müze ve sergi ziyaretleri kapsamındaki temel sorularından biri olup, öğretmenlerin kendilerini bir rehber gibi konumlamalarını sağlayabilir.

4

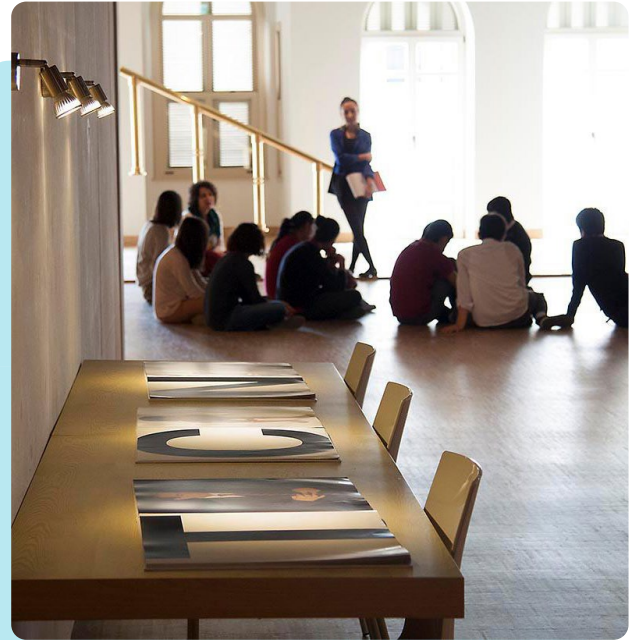
Öğretmen her ziyarete özel olarak bilgi edindikten sonra öngördüğü ve hedeflediği kazanımları belirler. Bazı kültür gezilerinde öğretmen çocukların sadece bakmasını, sorular sormasını, bağlantılar kurmasını amaçlayabilir; bazı gezilerden ise bilgi edinme yönünde daha yoğun kazanımlar beklenebilir. Böyle durumlarda, müze veya ilgili kültür kurumunun sunduğu bilgi ve yorumlama içerikleri yeterli değilse, öğrencilerin bilgiyi toplaması ve kaydetmesine odaklanan yöntemler tercih edilebilir.

5

Ziyaret, öğretmenin yapacağı ön hazırlık sonucunda, sınıf içindeki bir ön çalışmayla başlatılabilir. Bu ön çalışma, seçilen kültürel gezi mekânının sunduğu içerik ve imkânlara göre tasarlanır ve müzede/mekânda/sergide ele alınacak kavramlara bir girizgâh niteliğini taşıması tercih edilebilir.

6

Öğretmen sergiye yaptığı ön ziyaret sırasında yaş grubuna bağlı olarak odaklanılacak eserleri seçebilir. Çocukların dikkatlerini çekebilecek eserler seçilerek bu eserler etrafında diyalog başlatılması, hikâyeler ve canlandırmalarla bu diyalogların derinleştirilmesi planlanabilir. Ziyaret sırasında bilgi aktarımının küçük, hatırlanabilir ve oyunlaştırılabilir hikâyelerle yapılması önem taşır. Böylelikle çocuklar, gördüklerini kendi deneyimleriyle ve zihinsel imgelerle ilişkilendirebilir, yeni bağlantılar kurabilirler.

İpuçları

- ▶ Bir sergideki bütün eserleri görmeye çalışmak yerine önceden seçtiğiniz veya grubun ilgisini yönelttiği eserlere daha yakından bakmayı tercih edin.
- ▶ Bir eserin önünde uzun süre kalıp öğrencilerle derinlemesine sohbet edin.
- ▶ Bir eserden diğerine geçerken sınıfta yapmış olduğunuz çalışmada paylaşılan hikâyelerden birini anlatın/hatırlatın.
- ▶ Ön araştırmanız sırasında sanatçıyla ilgili ilginç bulduğunuz hikâyeleri aklınızda tutun, sergi mekânına giderken veya yapıtlar arasındaki geçişlerde öğrencilere bu hikâyeleri anlatabilirsiniz.
- ▶ Kültür gezisine gitmeden önce zihninizdeki “keşif” düğmesine basmayı unutmayın!
- ▶ Yavaşlayın!

10 Soruda Salt

2. Salt bir müze midir?

Hayır. Geleneksel anlamıyla müze, doğal veya tarihi nesnelere, ya da sanat eserlerini koleksiyonuna dahil ederek derleyen, koruyan, sergileyerek kamuya buluşturan bir kurum olarak tarif edilir. Salt ise, ziyaretçi ve kullanıcılarına yenilikçi programlarıyla özgür bir karşılaşma, araştırma ve ifade alanı sunmayı hedefleyen bir kültür kurumudur. Günümüz kültürünü yeni yaklaşım ve yorumlarla ele almayı ve bu yolla bilgi üretimini desteklemeyi amaçlayan Salt'a giriş ve kurumun tüm programlarına erişim ücretsizdir.

1. Salt özel bir kurum mudur?

Salt, Garanti BBVA tarafından kurulmuş, kâr amacı gütmeyen bir kültür kurumudur. Garanti BBVA, faaliyetlerine destek verdiği Platform Garanti Güncel Sanat Merkezi, Osmanlı Bankası Arşiv ve Araştırma Merkezi ve Garanti Galerisi'nin birikimlerini tek çatı altında toplayarak, kültür alanında araştırma ve üretim için sürdürülebilir bir ortam sağlanması amacıyla 2011 yılında Salt'ı kurmuştur.

3. Salt programlarının içeriği nedir?

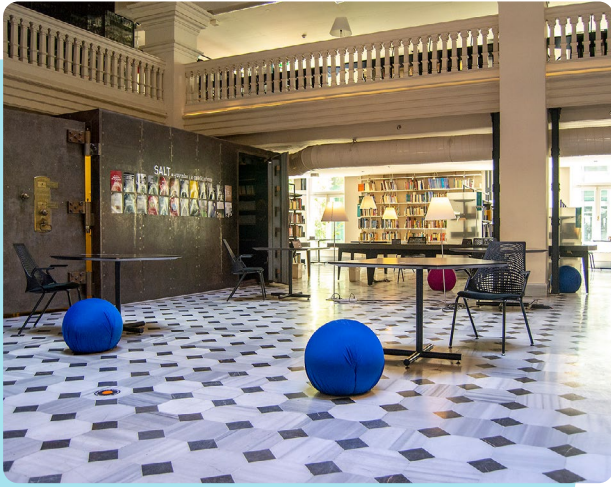
Sanat, mimarlık ve tasarım disiplinleri ile toplumsal ve ekonomik tarihe odaklanan programlar sunar. Sergi, yayın, dijital proje, konuşma, konferans, film gösterimi, performans ve atölye çalışmaları gerçekleştirmenin yanı sıra, sürekli gelişen arşivleri ve kütüphanesi vardır.

4. Salt nerededir?

Salt, İstanbul'da iki ayrı yapıda ve çevrimiçi ortamda faaliyet gösterir: İstiklal Caddesi üzerindeki Salt Beyoğlu'nda sergi mekânları, Açık Sinema, Mutfak, Kış Bahçesi ve Robinson Crusoe 389 kitabevi bulunur. Karaköy, Bankalar Caddesi'ndeki Salt Galata'da ise bir ihtisas kütüphanesi niteliğindeki Salt Araştırma mekânı, araştırmacıların kayıt yaptırarak kullanabildiği Salt Araştırma Ferit F. Şahenk Salonu, kamu programlarının düzenlendiği Oditorium ile sergi, etkinlik ve atölye mekânlarının yanı sıra Osmanlı Bankası Müzesi, Robinson Crusoe 389 kitabevi, kafe ve Neolokal yer alır.

Sağda: Salt Galata, Solda: Salt Beyoğlu

5. Salt Araştırma mekânlarında neler vardır?

Salt Araştırma mekânlarındaki ihtisas kütüphanesinde kullanıcı ve araştırmacılar, sanat, mimarlık, tasarım, kent, toplum ve ekonomi alanlarına odaklı 100.000'in üzerinde basılı kaynağa erişebilirler. Salt Araştırma arşivleri, Türkiye, Doğu Akdeniz ve Doğu Avrupa'ya odaklanır ve Osmanlı İmparatorluğu'nun son yüzyılından günümüz Türkiye'sine toplumun, coğrafyanın, sanat ve tasarım alanlarının dönüşümüne ilişkin yazılı ve görsel kaynaklardan oluşur.

6. Kütüphaneyi kullanmak için üyelik veya randevu gerekir mi?

Salt Galata'nın giriş katındaki araştırma mekânı herkese açıktır; randevu veya üyelik gerekli değildir. Derinlemesine araştırma yapmak isteyenler ise, -1. kattaki Salt Araştırma Ferit F. Şahenk Salonu'nu ücretsiz kayıt yaptırarak kullanabilir.

7. Salt Araştırma bünyesinde ne tür arşivler vardır?

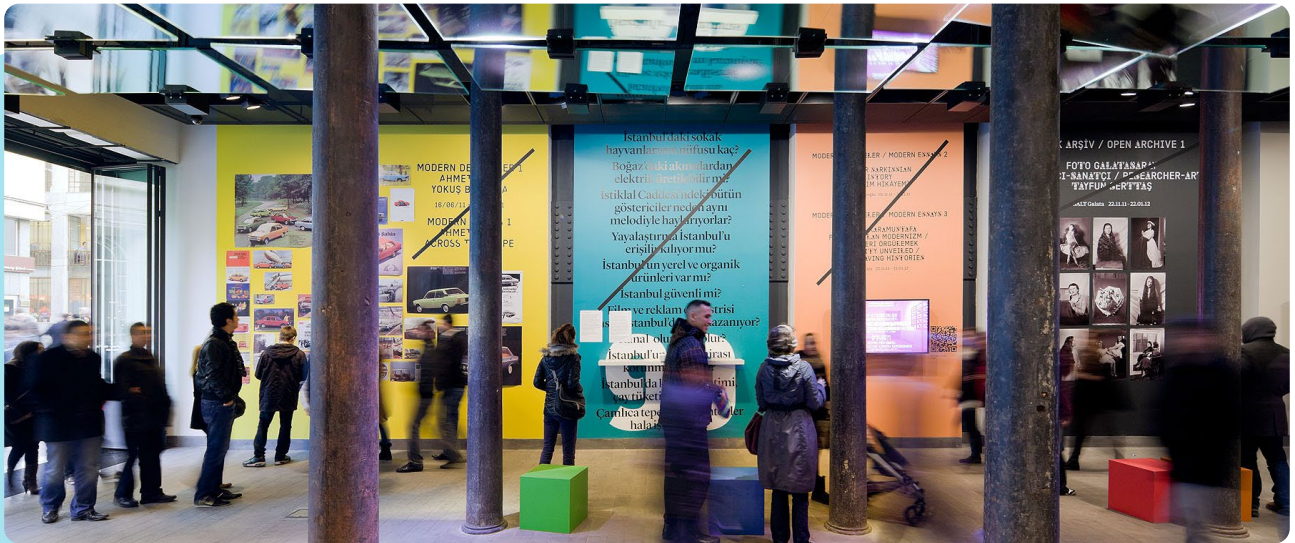
Salt Araştırma, sanat, mimarlık, tasarım, kent, toplum ve ekonomi alanındaki arşivleri bir araya getirir. Araştırmacılar, Salt Araştırma'nın 2 milyonu aşkın belgeye çevrimiçi olarak archives.saltresearch.org üzerinden erişebilirler.

8. Salt Beyoğlu yapısının tarihçesi nedir?

Salt'ın Beyoğlu'nda, İstiklal Caddesi üzerinde yer alan altı katlı binası, 19. yüzyılın ikinci yarısında Siniosoglou Apartmanı adıyla inşa edilmişti. Yapı bu yıllarda cadde katında ticaret, üst katlarda konut işlevleriyle kullanılıyordu. 1950'lerden itibaren Beyoğlu'nda yerleşik nüfusun azalmasıyla beraber üst katlardaki konut işlevi yerini ticaret, politika ve sanat faaliyetlerine bıraktı. 1997-2000 yıllarında Osmanlı Bankası Arşiv ve Araştırma Merkezi, 2001-2010 yıllarında Platform Garanti Güncel Sanat Merkezi'ne ev sahipliği yapan bina, Salt'ın programlarına yönelik olarak yeniden işlevlendirildi ve Nisan 2011'de Salt Beyoğlu olarak hizmete girdi.

Yapının giriş katındaki Forum alanı ile ikinci ve üçüncü katlar, sergiler için kullanılır. Giriş katında yer alan Açık Sinema'da konuşma, film gösterimi, atölye ve performans gibi etkinliklere yer verilir. Asma kattaki Mutfak ile dördüncü kattaki Kış Bahçesi, beslenme ve ekolojiyle ilgili çalışmalara ev sahipliği yapar. Birinci kattaki Robinson Crusoe 389 kitabevi, Salt'ın ziyaret saatleri boyunca açıktır.

9. Salt Galata yapısının tarihçesi nedir?

Karaköy'de, Bankalar Caddesi üzerinde yer alan Salt Galata binası, Fransız asıllı Levanten mimar Alexandre Vallaury tarafından Bank-ı Osmanî-i Şahane (daha sonra Osmanlı Bankası) için tasarlanmış ve 1892-1999 yılları arasında Osmanlı Bankası'nın genel müdürlük binası olarak kullanılmıştı. Zaman içinde çeşitli yapısal müdahalelere uğrayan yapı, özgün mimari karakterini ortaya çıkaran yeniden işlevlendirme çalışmasının ardından, Kasım 2011'de Salt Galata olarak hizmete girdi.

10. Salt Galata'daki Osmanlı Bankası Müzesi'nde neler var?

Osmanlı İmparatorluğu'nun merkez bankası ve hazinedarı olarak görev yapmış olan Osmanlı Bankası'nın tarihine ışık tutan Osmanlı Bankası Müzesi, içerdiği nesne ve belgelerin yanı sıra yaratıcı tasarımıyla da geç Osmanlı ve erken Cumhuriyet dönemlerinin dünyasını yansıtır. Osmanlı Bankası'nın, kuruluşundan özel ticari banka statüsüne geçtiği 1933'e kadarki seksen yıl içinde yaşadığı önemli değişiklik, gelişme ve krizlerin kronolojik olarak ele alındığı müzede, dönemin şube binaları, müşterileri ve faaliyet alanları vurgulanır. Müze koleksiyonundan seçilmiş belge, fotoğraf, mimari çizim, illüstrasyon ve gazete kupürleri aracılığıyla hem bir kurum olarak Osmanlı Bankası'nın tarihi hem de bir dönemin toplumsal panoraması gözler önüne serilir.

Bankanın kuruluş ve dönüşümü, şube ağının oluşumu ve personel hikâyeleri Salt Galata'nın -1. katında aktarılırken, genel müdürlük binasının yapımına ilişkin sunum giriş katında yer alır. Bu interaktif sunumlara, Salt Araştırma Ferit F. Şahenk Salonu'ndaki kasa dairesinde görülebilen banknot, defter, hisse senedi, sicil ve müşteri dosyaları ile personel fotoğrafları gibi fiziksel arşiv materyalleri eşlik eder.

Salt'ta Bir Gün

Bu bölümde, öğrencilerinizle birlikte yapacağınız Salt ziyaretini kolaylaştırmak için bir dizi öneri bulacaksınız.

Rehberin "güncel sergi" bölümündeki öneriler 14 Nisan 2024'e kadar Salt Beyoğlu yapısında devam eden *Üç İç Denizin Ülkesi* başlıklı Handan Börüteçene sergisine odaklı olarak düzenlenmiştir. Bu bölüm, gelecekte yeni sergi içerikleriyle düzenli olarak güncellenecektir.

Salt, çocuklar ve öğrenci grupları için düzenli rehberli tur veya etkinlik programları sunmaz. Bu rehber aracılığıyla öğrencilerinizle birlikte Salt'a yapacağınız ziyareti planlayabilir, sunulan yaklaşım ve içerik önerilerinden faydalanabilirsiniz.

Salt Galata

Salt Galata'da bir ihtisas kütüphanesi niteliğindeki Salt Araştırma mekânı, araştırmacıların kayıt yaptırarak kullanabildiği Salt Araştırma Ferit F. Şahenk Salonu, söyleşi ve konferansların düzenlendiği Oditoryum ile sergi ve etkinlik mekânları bulunur.

Salt Galata'da ayrıca Osmanlı Bankası Müzesi Koleksiyonu'ndan belgelerle kurumun 145 yıllık tarihine ışık tutan kalıcı sergi de görülebilir.

Giriş katındaki kafe ve Robinson Crusoe 389 kitabevi, Salt'ın ziyaret saatleri boyunca açıktır. Neolokal akşam saatlerinde gurme lokanta olarak hizmet vermektedir.

Olası Güzergâhlar

- ▶ Salt Galata'ya bir kültür gezisi planladığınızda, öğrencilerle birlikte yapının mimari özelliklerini ve tarihini keşfedebilir, Osmanlı Bankası Müzesi'ni ziyaret edebilir, yapının kamuya açık bölümlerinde vakit geçirebilir, giriş katındaki seyir noktasından Haliç ve Tarihî Yarımada manzarasını izleyerek kent üzerine sohbet edebilirsiniz.
- ▶ Salt Araştırma mekânlarını ziyaret edebilir, kütüphane ve arşiv koleksiyonlarını inceleyerek "arşiv" ve "araştırma" kavramları üzerine derinlemesine sohbet edebilirsiniz.

Öğrenme Odağı: Osmanlı Bankası Müzesi

1856'da İngiliz sermayesiyle kurulan Osmanlı Bankası, modern çağın en ilginç bankalarındandır. Bir devlet bankasının imtiyaz ve yükümlülükleriyle özel bankacılığın gereklerini bir arada yürütmeye çalışan ve hem yabancı hem Osmanlı olan bu kurumun karmaşık tarihi, imparatorluğun son yarım asrı ve cumhuriyetin kuruluş tarihiyle iç içe geçer. Her ögesi, ait olduğu dönemin siyaseti, ekonomisi, toplumu, hatta gündelik yaşamı ve kent kültürü bağlamında incelenebilir. 1931'de Merkez Bankası'nın hizmete girmesiyle tüm resmî işlev ve sıfatlarını kaybeden kurum, ömrünün kalan yarısını özel bir banka olarak sürdürür. 1996'da Doğu Grubu tarafından satın alınması ve 2001'de aynı grup bünyesindeki Garanti Bankası ile birleşmesi sonucu Osmanlı Bankası'nın 145 yıllık faaliyeti son bulur.

Osmanlı Bankası Müzesi, Türkiye'de bir özel banka tarafından kurulmuş ilk müzedir. Osmanlı Bankası Arşiv ve Araştırma Merkezi bünyesinde 2002 yılında hayata geçirilmiştir. İçinde bulunduğumuz bina, Levanten mimar Alexandre Vallauri tarafından tasarlanmış, 1892'de Osmanlı Bankası Genel Müdürlüğü olarak faaliyete başlamış ve 2011'de yeniden işlevlendirilerek Salt Galata olarak hizmete girmiştir.

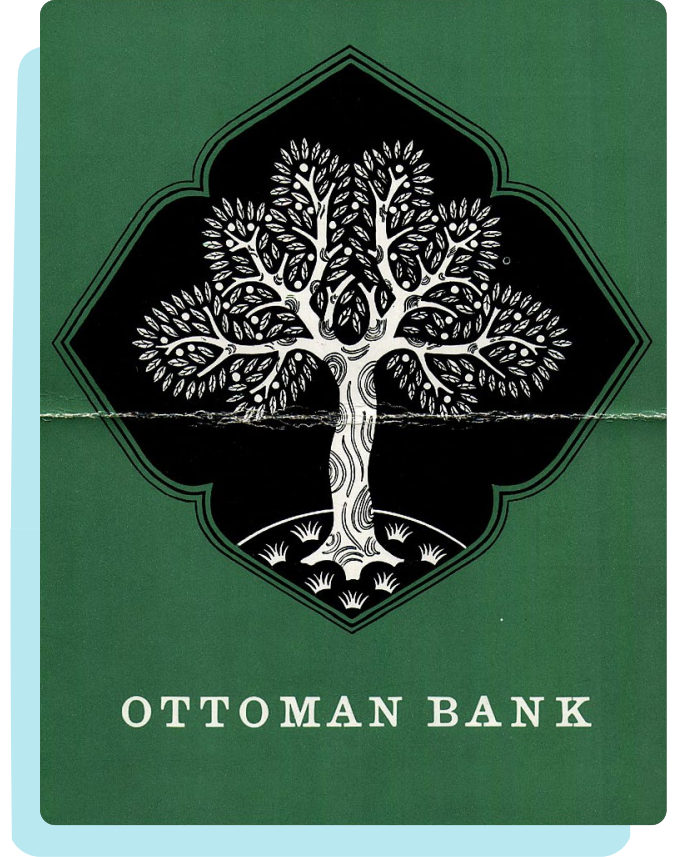

Müze koleksiyonu, kuruluşundan 1930'lara kadarki 80 yıllık süreçte bankanın tanık olduğu siyasi, toplumsal ve ekonomik değişimin hikâyesini anlatır. Kurumun kendi tarihi, şube yapıları ile çalışan profillerini merkeze alan ve dört kasa dairesinde sergilenen belgelerle tamamlanan bu anlatım, geç Osmanlı ve erken Cumhuriyet dönemlerinin dünyasını yansıtır.

Osmanlı Bankası Amblemi

Osmanlı Bankası, yeni kurum amblemi için 1947'de Şarkiyatçı banknot ve pul tasarımcısı Edmund Dulac ile çalışmaya başladı. Uzun tartışmaların ardından zeytin ağacı tasarımında karar kılındı. 1958 tarihli bir nota göre, bu seçimin nedenleri şunlardır: Zeytin ağacı üretkenlik, koruma, barış, dayanıklılık ve uyumun sembolüdür; üstelik, bankanın faaliyetlerinin odaklandığı Doğu Akdeniz ülkelerinde yaygındır. Tasarımdaki üç kök bankanın üçlü yönetimini, yani Paris ve Londra komiteleriyle İstanbul idaresini; ağacın dalları bankanın yurt dışına uzanan şubelerini simgelemektedir. Eşkenar dörtgen "çerçeve" ise, İslam sanatında halı, minyatür, iç ve dış mimari ile dantel detaylarında çeşitlemeleri görülen bir motif olarak Ortaoğu coğrafyasına işaret etmektedir.

Canlandırma ve Hikâyeleme

Gönüllü olan öğrenciler, mekânda 100 sene önceki bir banka müşterisi veya çalışanı gibi hareket etmeyi deneyebilirler. Bunun için küçük bir hikâyeyi başlatabilir, öğrencileri bu çalışmayı yapma konusunda teşvik edebilirsiniz. Örneğin bu hikâye, mekânda bulunan herhangi bir ayrıntıdan (bir kapı, bir süsleme vb) ya da tamamen hayali bir karakterden (zamanında bu binada çalışan) üreteceğiniz bir veya birkaç cümleyle başlayabilir; bu cümlelerin devamını sırayla öğrencilerinizin tamamlamasını isteyebilirsiniz. Bir soruyla başlatacağınız hikâyeyi ziyaret sonrası sınıf etkinlikleriyle geliştirebilirsiniz (örneğin soygun hikâyesini binanın planını çizerek anlatabilir veya ertesi günkü gazetede yayımlanmış soygun haberini hayal edip tasarlayabilirler).

Açık Uçlu Sorular

Öğrencilerle birlikte yapının ön cephesini inceleyin.

- ▶ Görsel tariflerle başlayın: Kaç katlı bir yapı, hangi malzemeleri görüyorsunuz, renkleri ve dokuları tarif edin...
- ▶ Bu binada sizce daha önce ne işler yapılmış olabilir?

İçeri girin ve uygun bir yerde toplanın.

Etrafınıza bakın.

- ▶ Hangi malzemeler kullanılmış?
Yükseklikleri gözünüzle ölçün: Tavan kaç insan boyunda?
Işık nerelerden geliyor?
- ▶ Burada insanlar daha önce nasıl hareket ediyorlar mı?
- ▶ Şimdi 100 yıl önceye gidelim, burası bir banka binasıymış: Sizce kapı nasıldı? İçeriye nereden giriliyordu?
- ▶ Sizin bir kasanız olsa, içine ne saklardınız? (somut varlıkların yanında soyut kavramlar ve duygular için yönlendirme yapılabilir)
- ▶ Sizce burada hiç soygun yapılmış mıdır? Hırsızlar hangi yolu izlemiş olabilirler?

Salt Beyoğlu

Salt Beyoğlu'nun giriş kapısı İstiklal Caddesi üzerinde yer alır.

Girişteki Forum alanı ile ikinci ve üçüncü katlar, sergiler için kullanılır.

Giriş katında yer alan Açık Sinema'da konuşma, film gösterimi, atölye ve performans gibi etkinliklere yer verilir.

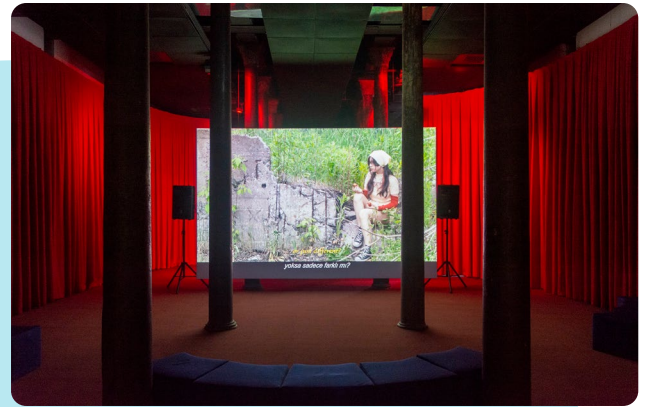
Asma katta yer alan Mutfak ile dördüncü kattaki Kış Bahçesi, beslenme ve ekolojiyle ilgili çalışmalara ev sahipliği yapar.

Birinci kattaki Robinson Crusoe 389 Kitabevi, Salt'ın ziyaret saatleri boyunca açıktır.

İpuçları

- ▶ Salt Beyoğlu'na bir ziyaret planlarken, öncelikle bu yapıda devam eden güncel sergiyi, süresini ve içeriğini saltonline.org üzerinden inceleyin.
- ▶ Sergiyle ilgili olarak hazırlanan yorumlama içerikleri varsa bunlara sergi sayfasından erişebilirsiniz.

Kaynakça

Çorapçı, Feyza (2019). *Erken Çocukluktan Gençliğe: Sanatla Büyümek*. İstanbul: İstanbul Kültür Sanat Vakfı.
<https://www.iksv.org/tr/raporlar/erken-cocukluktan-genclige-sanat-la-buyumek>
Erişim tarihi: 1 Aralık 2023

Eisner, Elliot (2016). *10 Lessons the Arts Teach* [Sanatın Öğrettiği 10 Ders]. National Art Education Association.
<https://www.arteducators.org/advocacy-policy/articles/116-10-lessons-the-arts-teach>
Erişim tarihi: 8 Ocak 2024

Fazlıoğlu Akın, Zülal ve Özlem Ece (yay. haz) (2014), *Türkiye’de Sanat Eğitimi (Yeniden) Düşünmek*. İstanbul: İstanbul Kültür Sanat Vakfı.
<https://www.iksv.org/tr/raporlar/turkiye-de-sanat-egitimini-yeniden-dusunmek>
Erişim tarihi: 1 Aralık 2023

Menzer, Melissa (2015). *The Arts in Early Childhood: Social and Emotional Benefits of Arts Participation – A Literature Review and Gap-Analysis* [Erken Çocuklukta Sanat: Sanata Katılmanın Sosyal ve Duygusal Faydaları – Bir Literatür Taraması ve Boşluk Analizi (2000-2015)]. National Endowment for the Arts.
<https://www.arts.gov/sites/default/files/arts-in-early-childhood-dec2015-rev.pdf>
Erişim tarihi: 1 Aralık 2023

Meynert, Mariam (2015). *Conceptualizations of Childhood, Pedagogy and Educational Research in the Postmodern: A Critical Interpretation* [Postmodern Dönemde Çocukluk, Pedagoji ve Eğitim Araştırmaları Kavramsallaştırmaları: Eleştirel Bir Yorum]. Cambridge Scholars Publishing.

Rancière, Jacques (2014). *Cahil Hoca: Zihinsel Özgürleşme Üstüne Beş Ders*. İstanbul: Metis.

TC Milli Eğitim Bakanlığı (2018). *Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı*.
<https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=358>
Erişim tarihi: 15 Aralık 2023

UNESCO (2006). *Road Map for Arts Education* [Sanat Eğitimi için Yol Haritası].
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000384200>
Erişim tarihi: 10 Aralık 2023

Künye

Bu rehber İlkay Baliç tarafından, Dr. Evren Barın Egrik danışmanlığında, Salt ve ÖRAV ekiplerinin katkılarıyla hazırlanmıştır.

Fotoğraflar
Mustafa Hazneci

Grafik Tasarım ve Uygulama
Elif Tuna

2024 Salt/Garanti Kültür AŞ (İstanbul) ve
Öğretmen Akademisi Vakfı (ÖRAV)

Bu yayın Creative Commons Esinlenilmemiş Ticari Olmayan Eserlerin Nitelikleri 4.0 Uluslararası (CC BY-NC-ND 4.0) lisansı kapsamındadır. Ticari ortamda kullanılmaması, özgünlüğünün korunması ve kaynak gösterilmesi kaydıyla doğrudan veya dolaylı olarak kullanılabilir.